

:ideme za nejlepšími

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN
NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

HLAVNÁ CENA

AUDIOVIZUÁLNA TVORBA, FILM, TV A ROZHLAS

SHORT LIST

JURAJ HERZ

réžia filmu Habermannov mlyn

MAREK LEŠČÁK

scenár filmu Cigán

MATEJ MINÁČ

réžia a scenár filmu Nickyho rodina

:ideme za najlepšimi

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

AUDIOVIZUÁLNA TVORBA, FILM, TV A ROZHLAS

JURAJ HERZ

režisér (*1934) | Jeho tvorba je žánrovo veľmi pestrá, nakrútil detektívku, muzikál, horor, rozprávku i čiernu komédiu, sú to napríklad: Spaľovač mŕtvov, Deň pre moju lásku, Upír z Feratu, Sladké starosti, Čierni baróni či Petrolejové lampy.

Habermannov mlyn je veľmi ťažký príbeh, ťažký osud z ťažkých čias a zároveň veľmi ťažký film. Na jeho ploche je síce jeden hlavný hrdina, ale aj mnoho ďalších osudov, ktoré sú s hlavným hrdinom bezprostredne späté. Habermann je reálna osoba, ktorého život tvorí kostru filmového príbehu, avšak nie je to sfilmovaný životopis. Tvorcovia v ňom poukazujú na dobu, kde ľudskosť bola odstavená na druhú koľaj a ak aj niekto chcel byť ľudský, nie vždy sa to vyplatilo. Bolo sa treba obracať na všetky strany. Každý mal svoj názor a „zlé rozhodnutie“ mohlo okamžite zmeniť život naruby.

Premiéra: 27. 1. 2011

MAREK LEŠČÁK

scenárista (*1971) | Vyučuje na katedre filmovej a televíznej dramaturgie a scenáristiky na VŠMU.

Cigán – samotný film a námiet sú jednoduché. Mladý chlapec z rómskej osady na východe Slovenska sa dostáva na životnú križovatku. Náhle sa má postaviť na jednu zo strán. Buď tú, ktorou ho viedol jeho otec, alebo na tú druhú stranu – označovanú aj za stranu diabla. Do toho je zahrnutý bežný denný život rómskeho spoluobčana na Slovensku. Adam sa navyše zaľúbi do Jolany, ktorá by mu dala aj svoje srdce, lenže princíp života je sviňa. Ale vníma aj to, že jeho matka sa vydala za jeho strýka, ktorý namiesto toho, aby proti zlu bojoval dobrom, bojuje proti nemu ešte väčším zlom.

Film bol ocenený na Medzinárodnom filmovom festivale Karlove Vary 2011 v kategórii Zvláštna Cena Poroty.

Premiéra: 14. 7. 2011

MATEJ MINÁČ

režisér (*1961)

Nickyho rodina je celovečerný dokumentárny film s hranými rekonštrukciami. Film o Nicholasovi Wintonovi a jeho pozitívnom poslanstve, ktoré sa šíri svetom, prináša ešte neuvedené fakty, svedectvá a osudy novo objavených „Wintonových detí“. Uvedením Nickyho rodiny Matej Mináč definitívne uzatvára cyklus filmov o Wintonovcoch: Všetci moji blízki (1999), Sila ľudskosti – Nicholas Winton (2002) a Nickyho rodina (2011).

Film získal na svetovom filmovom festivale v Montreale Cenu divákov pre najlepší dokument, Divácku cenu denníka Právo na Medzinárodnom filmovom festivale Karlove Vary 2011.

Premiéra: 16. 6. 2011

:ideme za najlepšimi

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN
NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

HLAVNÁ CENA
DIVADLO

SHORT LIST

RASTISLAV BALLEK

réžia divadelnej hry Koniec hry, Činohra SND,
Bratislava

ANNA JAVORKOVÁ

stvárnenie postavy Volumnia v divadelnej dráme
Coriolanus, Činohra SND, Bratislava

ROMAN POLÁK

réžia inscenácie Koniec hry, DAB v Nitre

ideme za najlepšimi

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

DIVADLO

RASTISLAV BALLEK
režisér (*1971)

Koniec hry – Írsky dramatik Samuel Beckett, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru za rok 1969, originálnym spôsobom ovplyvnil vývoj svetového divadla. Spolu s Čakaním na Godota patrí jeho Koniec hry medzi najznámejšie diela a modelové príklady absurdného divadla. V Beckettových textoch sa hrdinovia dostávajú do bezvýhodiskových situácií a spravidla márne hľadajú svoje miesto vo svete. Existenciálnu skepsu sprevádza čierny humor a groteskné konanie, v ktorých možno rozoznať odkazy na najvýznamnejšie klasické diela svetovej literatúry.

Premiéra: 9. 4. 2011

ANNA JAVORKOVÁ
herečka (*1952)

Divadelná herečka, ktorá je známa predovšetkým svojou noblesou, krásnym hlasom – vyrovnaná, zrelá, vyžarujúca vonkajšiu krásu i vnútornú silu. Obsadzovali ju do náročných úloh, mimoriadne sa zaskvela v Ibsenovom Peer Gyntovi, v Dostojevského Bratoch Karamazovcoch, Čechovových Troch sestrách, Čajke, v dvojúlohe v Dobrom človeku zo Sečuanu Bertolda Brechta, v Zostupujúcom Orfeovi Tennessee Williama, v hre J. P. Sartra S vylúčením verejnosti, v Schillerovej Márii Stuartovej, v Bergmannových Scénach z manželského života, v hre Petra Weissa Marat/Sade (skrátенý názov hry).

Coriolanus sa označuje za jednu z najbrilantnejších politických hier vôbec. Shakespeareovi sa v nej podarilo otvoriť politickú diskusiu, vďaka ktorej sa niekoľko storočí pred slávnym Churchillovým výrokom ukazuje, že demokracia je naozaj ten najhorší spôsob vládnutia, ale ľudstvo dodnes na žiaden lepší neprišlo. A na túto skutočnosť si ešte stále zvykáme aj my, tu a dnes. Cieľavedomý starorímsky vodca Gaius Marcius sa skvele osvedčil vo vojne proti Volskom a obzvlášť pri obliehaní Coriola, podľa ktorého aj dostal od senátu meno Coriolanus. Najskôr je z neho chrabrý a oslavovaný hrdina, potom hrdý a neskôr ohrdnutý rímsky konzul, ktorého pobúrený ľud vyženie z rodného Ríma. Anna Javorková hrá impozantnú postavu Volumnia. Stvárnenie tejto postavy je nezabudnuteľné.

Premiéra: 15. 4. 2011

ROMAN POLÁK
režisér (*1957)

V inscenáciách Romana Poláka sa spája intelektuálny prístup s emocionálnym: záujem o prepojenie biologického, psychologického a spoločenského pohľadu na človeka vedie naraz až k šokujúcemu odkrytíu tajomného a temného vnútra postáv. Roman Polák pociťoval od začiatku potrebu rozvíjať divadlo nielen v poetike, ale predovšetkým vo filozofii.

Koniec hry – dramatizácia kultového kriminálneho románu Zločin a trest po slovensky!

V bratislavskej umeleckej smotánke dôjde k beštiálnej vražde – zavraždená je Helena Barlová, novinárka a manželka televízneho režiséra Petra Slávika. Ktosi ju počas teplej augustovej noci prebodol nožom!

Dej románu sa však nesústreďuje na pátranie po tom, kto Helenu zabil – to je od začiatku známe – ale na objasnenie konfliktov a udalostí, ktoré k vražde viedli. Zobrazuje vrahov súboj so spravodlivosťou - tou vonkajšou, omylnou, ktorú reprezentuje polícia, no hlavne s tou vnútornou, ktorá sa ozýva vo vrahovi ako výčitky svedomia. Týmto výčitkám nakoniec vrah úspešne odolá a dopustí, aby si jeho trest odsedela nevinná osoba.

Koniec hry nie je len kriminálny príbeh o vražde, ale aj znepokojujúca výpoveď o spoločenskej pretváрке, alibizme a morálnom bezvedomí. Ukazuje tragický koniec manželstva, v ktorom sa obaja partneri sústreďia len na rozkoš a kariéru a svoj vyhasínajúci vzťah udržiavajú pri živote len vzájomnými hrami na neveru.

Koniec hry – príbeh nevinného vraha!

Premiéra: 12. 11. 2010

:ideme za nejlepšími

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN
NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

HLAVNÁ CENA
HUDBA

SHORT LIST

MARTIN BURLAS

hudba k inscenácii Mobil mŕtveho muža,
Činohra SND, Bratislava

MICHAL KAŠČÁK

Pohoda 2011

OSKAR RÓZSA

Projekt Hrana Tour 2011: Oskar Rózsa – Hrana,
pocta Marekovi Brezovskému

ideme za najlepšimi

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

HUDBA

MARTIN BURLAS

hudobný skladateľ (*1955)

Mobil mŕtveho muža – V magickom svete hry mladej americkej autorky je možné takmer všetko. Napríklad zoznámiť sa so zaujímavým mŕtvym mužom Gordonom. Stačí, keď ste obyčajnou osamelou ženou s anjelskou povahou a v bistre, kde ste sa náhodou ocitli, objavíte vyzváňajúci cudzí mobil. Čo na tom, že náhodou patrí pánovi, ktorý práve nezaspal na chvíľu, ale naveky... Vyfúkate zopár čísiel a vymyslíte si presvedčivú historku. Napríklad, že ste Gordonovou spolupracovníčkou, ktorá s ním strávila posledné chvíle. Presne takto bizarne nadviaže hlavná hrdinka Jean nevšedné kontakty s najbližšími zosnulého. S hrdou matkou, zatrpknutou manželkou, tajomnou milenkou, nenápadným bratom. Zrazu už nie je osamelá a pustí sa do realizácie svojho náhleho vnuknutia. Jean sa sympaticky votrie ako posol šťastných správ do komplikovanej rodiny, dokonca nečakane nájde lásku, až kým sa neocitne v nebezpečenstve...

Premiéra: 13. 11. 2010

MICHAL KAŠČÁK

hudobník a organizátor hudobného festivalu Bažant Pohoda (*1972)

V rokoch 1985 až 1997 bol spevákom, textárom a skladateľom kultovej skupiny Bez ladu a skladu, ktorá stála do roku 1989 v opozícii proti komunistickému režimu na Slovensku. Tvorba skupiny pokračovala v hudobnej skupine Neuropa. Od roku 1996 začal skladať filmovú a divadelnú hudbu. Je organizátorom hudobného festivalu Pohoda, ktorý sa od roku 1997 postupne stal najprestížnejším podujatím svojho druhu na Slovensku i v Európe.

Bažant Pohoda 2011 – Len pred piatimi rokmi sa oslavoval jubilejný 10. ročník festivalu a tento rok je tu už 15. v poradí. Tento úžasný multikultúrny festival je jediným hudobným open-air festivalom, ktorý dokázal v slovenských podmienkach „prežiť“. A nielen to. Dokázal rásť, dokázal presvedčiť a zaujať svojím programom a atmosférou.

OSKAR RÓZSA

basgitarista, producent, dirigent a skladateľ (*1974)

Absolvoval orchestrálné dirigovanie na Štátnom konzervatóriu a VŠMU v Bratislave u prof. Zdeňka Bílka. Študoval kompozíciu filmovej hudby na Berklee College of Music v Bostone. Ako hudobník (basgitaru, klávesy) a producent sa podieľal asi na 50 albumoch rôznych umelcov. Spolupracoval s Dežom Ursíny, Richardom Müllerom, Jarom Filipom, Mariánom Vargom, Janou Kirschner, Ivanom Táslerom a ďalšími. Niekoľko rokov vystupoval v triu Šeban – Rózsa – Buntaj (ASH Band). Bol zakladateľom skupín Free Faces a Barflies. Je iniciátorom rôznych projektov zameraných na improvizovanú hudbu (napríklad Oskar Rózsa Sextet, s ktorým nahral aj CD). Napísal hudbu k niekoľkým divadelným predstaveniam a filmom. Je príležitostným hosťujúcim dirigentom Komorných sólistov Bratislava. Je univerzálny hudobník, ktorý nemá problém prispôsobiť sa rôznym štýlom.

Projekt HRANA TOUR 2011 – je kultovým hudobným projektom skladateľa a klaviristu Mareka Brezovského, ktorý vyšiel v limitovanej edícii na CD v roku 1999, po Brezovského smrti. „Live“ premiéra projektu v rámci festivalu Viva Musica! vyvolala mimoriadny záujem. Niektoré slovenské médiá označili tento koncert za slovenský koncert roku 2010.

:ideme za nejlepšími

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN
NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

HLAVNÁ CENA
LITERATÚRA

SHORT LIST

DUŠAN DUŠEK

kniha Holá veta o láske

PETER MACSOVSZKY

kniha Mykať kostlivcami

VERONIKA ŠIKULOVÁ

kniha Miesta v sieti

ideme za najlepšimi

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

LITERATÚRA

DUŠAN DUŠEK

spisovateľ (*1946)

Dušan Dušek obohatil slovenskú literatúru najmä tým, že svoju poetiku postavil na detaile s autobiografickým nábojom, čím sa jeho prozaická tvorba dostala do kontrastu s oficiálnou ideologizovanou literatúrou. Svet jeho próz hýri drobnými rázovitými postavami, ktoré prinášajú na scénu nielen autorskú skúsenosť z detstva, ale aj humor, iróniu a osobitý poetizmus, založený na presne vystavanej metafore s konkrétnym príbehovým pôdorysom, ale aj imaginatívnosťou a jemnou psychologickou drobnokresbou. V jeho poviedkach v presnom prozaickom tvare spolunažíva realita s obrazotvornosťou, iracionalitou a tajomnosťou. Frekvencovanou témou Dušekových poviedok je popri detstve aj vzťah medzi mladou a staršou generáciou, cez ktorý sa premietajú s kritickým akcentom zložené spoločenské, sociálne a politické súvislosti.

Kniha Holá veta o láske – je zbierkou dlhších poviedok, tematicky spojenou s prostredím filmárov. V knihe nejde len o lásku či lásky medzi ženami a mužmi, ale o všetky jej láskyplné podoby. Autor sa pokúša dotknúť, dosiahnuť a dolapiť aj všetky ostatné prejavy vrúcnej a úprimnej náklonnosti k tomu, čo človek v živote robí, čo okolo seba vidí, čo všetko zažíva, čo pri tom cíti, aby to mohol podať či pošepkať aj ostatným ľuďom.

Slovart, 2010

PETER MACSOVSZKY

básnik, prozaik a prekladateľ (*1966)

Bez diskusií patrí k najvýraznejším a najpodnetnejším autorom svojej generácie. A to najmä vďaka jeho básnickej (nad)produkcii. V próze, ktorú začína publikovať až začiatkom tohto storočia, sa pokúša zvládnuť väčší útvar – novely Frustraeón, Fabrikóma a Hromozvonár sú však stále len pokusy, veľakrát na hranici čitateľnosti, grafománie, nudy, vágnych odkazov, interných vtipov, narážok na klasické i menej klasické diela svetovej literatúry.

Mykaľ kostlivcami – Šimon Blef žije v Amsterdame. Je nezamestnaný a čaká na prilet svojej manželky Estrelly z Madridu. Čas zabíja v amsterdamských kaviarňach a putikách, kde popíja väčšinou miestnu borovičku jenever, zároveň však necháva prúdiť svoju myseľ sem a tam. Ovplyvňujú ho najrôznejšie veci, pohľady a drobné spomienky. Keby aj chcel byť spisovateľom, jeho zápisky sú veľmi kusé a strohé. Šimon väčšinou zostáva v bdelom snení nad pohárikom a vytvára tak obraz novodobého vydedenca vo svete starnúcej Európy. Šimon nie je Holanďan, ale prícestoval do Amsterdamu odkiaľsi z „periférie Európy“, má nevyriešené problémy s otcom, matkou a koniec-koncov i sám so sebou. Doslova sa utápa vo svojich vnútorných pochodoch a v pozorovaní, ktoré len podporujú Šimonove názory na absolútny úpadok súčasného sveta. Devalvácia všetkého, zdesenie z ľudí a z ich správania sa vzbudzuje v Šimonovi pocity čistého hnusu. Takýto svet, ktorý je okolo neho, naň doráža hmatateľne – od zaľúľaných prstiek dieťaťa až po zmrzačené telo na invalidnom vozíčku. Jediné východisko je upínanie sa na slová, ktoré prúdia Šimonovou hlavou, a na vzdialený svet, v ktorom zmysel ešte stále existuje – teda aspoň podľa Šimona Blefa. Ten svet je umiestnený v Mexiku, no, prirodzene, je to Mexiko vysnívané, Mexiko so svojimi sviatkami mŕtvych, Mexiko podľa známeho Lowryho románu Pod sopkou. Táto zem zaslúbená sa často vracia v sústredných kruhoch, podobne ako ďalšie motívy Macsovszkého prózy.

Drewo a srd, 2010

VERONIKA ŠIKULOVÁ

spisovateľka (*1967)

Vyštudovala žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Ako redaktorka pôsobila v periodikách: Literárny týždenník, Nový Čas a Meridián. Pracovala aj v Múzeu Ľudovíta Štúra v Modre a teraz je zamestnaná v Malokarpatskej knižnici v Pezinku.

Miesta v sieti – V autobiograficky motivovanom románe Miesta v sieti sa Veronika Šikulová sústreďuje na osudy troch žien jednej rodiny – starej mamy Jolany, jej dcéry Alice a vnučky Verony, ktorá sa pohľadom na ich smutné, no statočné životy snaží vyrovnáť so svojimi smútkami a zmátkami a nájsť vďaka nim svoje „miesto v sieťach“ a rovnováhu v sebe. Jej rozprávanie sprítomňuje nielen farby, vône a chute, rôzne postavy a postavičky sveta, ktorý je dávno preč, ale hovorí aj o menších a väčších ľudských tragédiách či zásahoch kolobehu dejín, akými sú vojna alebo totalitná moc. Jej román vôbec nie je iba príbehom o dejinách s veľkým D a o ich zásahoch do každodenných ľudských životov, je to román, v ktorom sa čitateľovi svedujú silné ženy, ktoré v momente, keď všetko strácajú a ostávajú na všetko samy, musia nájsť odvahu žiť ďalej a starať sa o svojich blízkych.

Slovart, 2010

:ideme za nejlepšími

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN
NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

HLAVNÁ CENA
VÝTVARNÉ UMENIE

SHORT LIST

MIROSLAV CIPÁR

vernisáž výstavy Miroslav Cipár,
Kysucká galéria, Čadca

MAREK ORMANDÍK

ilustrácia knihy Tri lásky

VLADIMÍR POPOVIČ

výstava Déjà vu, Danubiana Art Museum,
Bratislava

ideme za najlepšími

16. VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE

VÝTVARNÉ UMENIE

MIROSLAV CIPÁR

maliar, grafik, sochár, dizajnér a ilustrátor (*1935)

Študoval na Pedagogickej fakulte jazyk slovenský a výtvarnú výchovu a na VŠVU v Bratislave grafiku a monumentálnu maľbu. Zásadným spôsobom ovplyvnil niektoré oblasti nášho výtvarného umenia. Svoj prienik začal ilustráciami kníh pre deti, neskôr svoj záujem orientoval na maľbu. Päťdesiat rokov (nielen) výtvarnej činnosti považuje za podnet na otváranie ďalších komnát svojej tvorivej imaginácie. Fenomén „Cipár“ sa predstavuje v celej šírke svojich výtvarných aktivít s dôrazom na maľbu, kresbu, reliéfy a plastiky. Predstavuje sa ako majster línie, farby, úžasnej kompozičnej a tvarovej dynamiky, suverénnej práce s hmotou a priestorom. Rovnako bravúrne narába so štetcom, perom, ceruzkou, kovom, drevom či sadrou. Jeho dielo presvedča o univerzalite myslenia tvorcu, ktorý neustále hľadá nové súvislosti a vzťahy pri výtvarnom zmocnení sa sveta.

Vernisáž výstavy Miroslav Cipár v Kysuckej galérii predstavuje výber z najnovšej tvorby výtvarníka Miroslava Cipára a je završením výstav k tohtoročnému jubileu autora.

MAREK ORMANDÍK

výtvarník (*1968)

Patrí medzi najvýznamnejších slovenských výtvarných umelcov strednej generácie. Tvorí v oblastiach: maľba, kresba, grafika, knižná ilustrácia a grafický dizajn. V roku 2008 mu bola za jeho výtvarné dielo udelená Cena Martina Benku. Výstava s názvom Veľké veci prezentuje výber z poslednej tvorby umelca. Prvou témou, ktorej sa Ormandík venuje už viac ako desať rokov, sú ľudské figúry. Jeho umelecký pohľad nie je zameraný na zachytenie telesnej krásy ľudskej figúry, ale predovšetkým na stvárnenie jej emocionálnych stavov. Tieto obrazy sú vlastne obrazmi emocionálneho prežívania, obrazmi afektov.

Tri lásky – Je toľko definícií a toľko podôb lásky, že všetky neobsiahne ani tá najhrubšia kniha. Niektoré z nich – drsné, smiešne i dojmavé – zachytáva najnovšia kniha básnika a aforistu Tomáša Janovica, divadelníka a humoristu Milana Lasicu a spisovateľa Pavla Vilikovského. Predstavuje tri rozličné literárne žánre – tri podoby lásky. Výtvarník Marek Ormandík texty ilustroval a originálne graficky upravil.

VLADIMÍR POPOVIČ

maliar a výtvarník (*1939)

Na svojej ceste životom sa, ako sám hovorí, pohybuje medzi kontajnerom a recepciou, čo mu ponúka úžasný priestor na sebarealizáciu. Maliar si nevybral zle. Medzi odpadkami často nájdeme umelecké skvosty – pavlače starých domov by o tom mohli rozprávať – recepcia je zasa priestorom, kde sa nachádzajú výborné profesionálne kontakty a blyští sa tam zlatom umenia spoločenskej komunikácie. A maliar Popovič je v oboch fenoménoch zbehlý, aktívny a vitálny. Obstál v obrovskej konkurencii ako jeden z najlepších a svoje poznatky sedemnásť rokov odovzdával aj v multimediálnom ateliéri na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave.

Výstava Déjà vu – Výstava zahŕňa posledné desaťročie umelcovej tvorby a tak nám teda maliar rozpráva, čo posledných desať rokov robil. V Popovičovej tvorbe je veľa erotiky, ale aj nádherných tatranských štítov, ktoré tvoria pozadie niekedy až dramatických udalostí. Je krásne, že umelca tohto kalibru odchovali práve Tatry. Toto prostredie ovplyvnilo nielen obsahovú náplň jeho obrazov, ale vtlesnilo mu na celý život do povedomia základnú profiláciu svojich diel. Pri pohľade na ne priam bytostne cítite, že maliar má obrovskú snahu povznášať, napredovať, dobyť, víťaziť a že prvotným znakom jeho charakteru a tvorby je: pomáhať. Jeho stálym motívom a inšpiráciou sú vzťahy, rodinné aj partnerské väzby, ale aj okolitý svet a príroda. Prsto všetko, čo nájdeme medzi kontajnerom a recepciou. Samotné názvy obrazov sú poéziou – čo dodať k obrazu s názvom Huslistka si nohy neholí?